

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 16ος
(Φ,φ – Χ,χ (χαρτόνι))**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρί-
τειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρία Μητσιάκη, Φιλόλογος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου,
Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος,
Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

**Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος
– Σκιτσογράφος**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγ. Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγ. Ινστιτ.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ
Dr Αρετή Καραθανάση-
Κατσαούνου, Μόνιμη Πάρεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΞΩΦΥΛΛΟ
Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**Προσαρμογή: 1)Γκότση Ελένη,
Εκπαιδευτικός, 2)Δούρου
Παναγιώτα, Εκπαιδευτικός,
3)Παραδείση Μαρία, Εκπαιδευτικός,
Επιμέλεια: Μπακάλη Άννα,
Εκπαιδευτικός**

**Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης, Σύμβουλος Α΄
του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ**

**Υπεύθυνη του έργου:
Μαρία Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής**

**Τεχνική υποστήριξη: Κωνσταντίνος
Γκυρτής, Δρ. Πληροφορικής**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Αγγελική Ευθυμίου Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη Ιουλία Αντύπα**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

**Εικονογραφημένο Λεξικό
Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού**

Το Πρώτο μου Λεξικό

**Τόμος 16ος
(Φ,φ – Χ,χ (χαρτόνι))**

Ι.Τ.Υ.Ε. ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια
2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκ-
παιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

**Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστι-
τούτου**

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή υποστηρι-
κτικού εκπαιδευτικού υλικού με βά-
ση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δη-
μοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστι-

**τούτου
Αναπληρωτής Επιστημονικός
Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού
Ινστιτούτου**

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75%
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο και 25% από εθνικούς
πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφί-
α Ε΄ Δημοτικού, Οργανισμός Εκδό-
σεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση
Δ΄, Αθήνα 2005**

Φ Φ

φαγητό [το] ουσιαστικό
(φαγητά)

☑ Όταν πεινάς, τρως φαγητό.
Φαγητό είναι η τροφή που
τρως, συνήθως μαγειρεμένη, για
να μεγαλώσεις και να έχεις καλή
υγεία. Τα μακαρόνια, οι φακές,
οι μπιριζόλες και τα ψάρια είναι
φαγητά.

✍ Η κυρία Μαργαρίτα μαγειρεύει
πολύ νόστιμα φαγητά. ○ φαΐ

✓ Η θεία Κατερίνα θα πάει για
φαγητό με το θείο Σταμάτη. Θα
πάρουν το γεύμα τους σ' ένα ε-

- φαγητό ----- φαγώσιμος

στιατόριο. ○ γεύμα ◇ τρώω,
φαγώσιμος ♪ φα-γη-τό

φαγούρα [η] ουσιαστικό
(φαγούρες)

☑ Όταν έχεις φαγούρα, ξύνεις
το δέρμα σου σ' ένα σημείο.

✍ Ένα κουνούπι τσίμπησε τον
Κώστα στο χέρι και τώρα έχει
φαγούρα. ♪ φα-γού-ρα

φαγώσιμο [το] ουσιαστικό
(φαγώσιμα) → φαγώσιμος

**φαγώσιμος, φαγώσιμη, φαγώ-
σιμο** επίθετο (φαγώσιμοι, φα-
γώσιμες, φαγώσιμα)

☑ Φαγώσιμο λέμε καθετί που

φαγώσιμος ----- φαίνομαι

μπορούμε να φάμε.

 Το αμύγδαλο τρώγεται, είναι **φαγώσιμος** καρπός.

◇ (σαν ουσιαστικό) Ο Κώστας και οι φίλοι του πήραν μαζί τους αρκετά **φαγώσιμα** για την εκδρομή. ○ τρόφιμα, φαγητά

♪ φα-γώ-σι-μος

φαίνομαι ρήμα (φάνηκα, θα φανώ)

☑ Όταν κάτι φαίνεται, οι άλλοι μπορούν να το δουν. Από το σπίτι της Αθηνάς φαίνεται η πλατεία της γειτονιάς.

✓ Ο κύριος Μιχάλης φαίνεται κακός αλλά κατά βάθος είναι ευαίσθητος άνθρωπος.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φαίνομαι ----- φάκα

✓ «Μου φαίνεται πως ήρθε η ώρα να πάω για ύπνο» είπε ο κύριος Γιάννης. ○ νομίζω
◇ φαινόμενο ♪ φαί-νο-μαι

φαινόμενο [το] ουσιαστικό
(φαινόμενα)

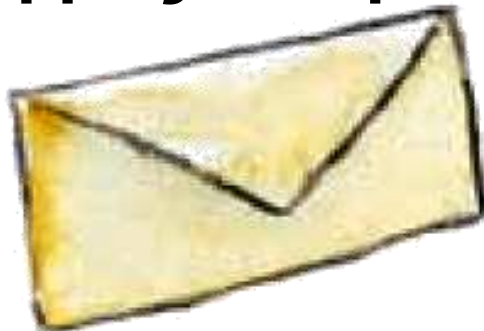
☑ Φαινόμενο είναι καθετί που το καταλαβαίνεις με τις αισθήσεις σου. ✍ Το ουράνιο τόξο είναι ένα φυσικό φαινόμενο.
♪ φαι-νό-με-νο

φάκα [η] ουσιαστικό (φάκες)

☑ Η φάκα είναι μία παγίδα για ποντίκια. ○ ποντικοπαγίδα
♪ φά-κα

φάκελος [ο] ουσιαστικό
(φάκελοι)

☑ Μέσα σε φάκελο βάζουμε τα γράμματα ή τις κάρτες που στέλνουμε με το ταχυδρομείο. Πάνω στο φάκελο γράφουμε τ' όνομα και τη διεύθυνση του παραλήπτη αλλά και τ' όνομα και τη διεύθυνσή μας. 🎵 φά-κε-λος

φακή [η] ουσιαστικό (φακές)

☑ Η φακή είναι ένα όσπριο. Το φυτό της φακής δίνει μικρούς στρογγυλούς καφέ καρπούς

- φακή ----- φακός

που τους μαγειρεύουμε και φτιάχνουμε μ' αυτούς σούπα.

🎵 φα-κή

φακίδα [η] ουσιαστικό
(φακίδες)

☑️ Οι φακίδες είναι μικρά ροζ ή καφέ σημαδάκια που έχουμε στα μάγουλα και τη μύτη.

🎵 φα-κί-δα

φακός [ο] ουσιαστικό (φακοί)

☑️ Με το φακό ρίχνουμε φως, όταν είναι σκοτεινά και θέλουμε να δούμε κάτι.

✓ Η θεία Κατερίνα φοράει φακούς επαφής, επειδή τα γυαλιά την κουράζουν.

φακός----- φάλαινα

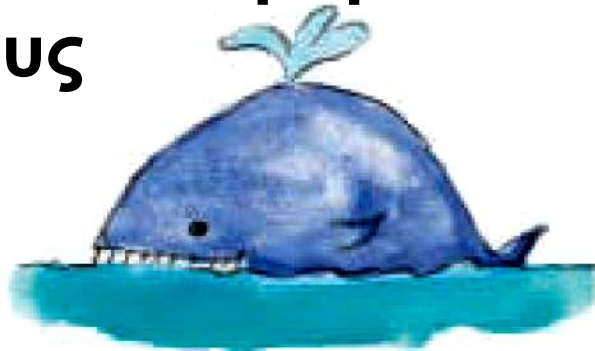
✓ Με το μεγεθυντικό φακό, μπορείς να δεις έναν κόκκο σκόνης. Τον μεγαλώνεις για να τον δεις καλύτερα. 🎵 φα-κός

Οι κλέφτες του κυρίου Δημήτρη κρατούσαν φακό για να βλέπουν.

φάλαινα [η] ουσιαστικό
(φάλαινες)

✓ Η φάλαινα είναι ένα μεγάλο ζώο που ζει στους ωκεανούς.

🎵 φά-λαι-να

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φαλάκρα ----- φάλτσος

φαλάκρα [η] ουσιαστικό
(φαλάκρες)

✓ Όταν κάποιος έχει φαλάκρα,
δεν έχει μαλλιά σ' ένα σημείο
του κεφαλιού του ή σε όλο το
κεφάλι του. ♦ Είναι φαλακρός.

♪ φα-λά-κρα

φαλακρός, φαλακρή, φαλακρό
επίθετο (φαλακροί, φαλακρές,
φαλακρά) → φαλάκρα

φάλτσος, φάλτση / φάλτσα,
φάλτσο επίθετο

φάλτσος ----- φανάρι

(φάλτσοι, φάλτσες, φάλτσα)

☑ Φάλτσο λέμε κάποιον που δεν τραγουδάει καλά.

🎵 φάλ-τσος

φανάρι [το] ουσιαστικό
(φανάρια)

☑ Τα φανάρια ρυθμίζουν την κίνηση των αυτοκινήτων και των πεζών στο δρόμο.

✓ «Τα μπροστινά φανάρια του αυτοκινήτου φωτίζουν το δρόμο τη νύχτα» εξήγησε ο κύριος Γιάννης στον Κώστα. ○ φως

✓ «Είναι φως φανάρι πως δεν έχεις διαβάσει σήμερα» είπε η δασκάλα στον Κώστα. Είναι ολοφάνερο. 🎵 φα-νά-ρι ✍ 'η πόλη'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φανέλα ----- φανελάκι

φανέλα [η] ουσιαστικό
(φανέλες)

✓ Η φανέλα είναι ένα εσώρουχο που φοράμε στο πάνω μέρος του σώματός μας.

✓ Φανέλα λέμε και τη μπλούζα που φορούν οι αθλητές.

◇ **φανελάκι** 🎵 φα-νέ-λα

✍ 'τα ρούχα'

φανελάκι [το] ουσιαστικό
(φανελάκια) → φανέλα

- Είμαι το όνομα ενός ρούχου.
Αν βγάλεις τα τρία πρώτα γράμματα, σου φωνάζω να έρθεις.
Ποια λέξη είμαι;

.....

φανερός, φανερή, φανερό
επίθετο

(φανεροί, φανερές, φανερά)

☑ Όταν κάποιος είναι φανερός, μπορούν να τον δουν όλοι οι άλλοι.

✍ Το ταμείο του κυρίου Δημήτρη ήταν φανερός στόχος. Οι κλέφτες το είδαν απέξω κι έτρεξαν να το αδειάσουν. ● κρυφός

◇ Ο κύριος Δημήτρης ήταν φανερά λυπημένος από τη ληστεία του μαγαζιού του. Όλοι μπορούσαν να το καταλάβουν. Η ακαταστασία στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη φανέρωνε ότι είχαν μπει ληστές.

○ δείχνω 🎵 φα-νε-ρός

- φανερώνω ----- φαντασία

φανερώνω, φανερώνομαι

ρήμα (φανέρωσα, θα φανερώσω) → φανερός

φαντάζομαι ρήμα (φαντάστηκα, θα φανταστώ) → φαντασία

φαντασία [η] ουσιαστικό

☑ Όταν έχεις φαντασία, μπορείς να δημιουργήσεις με το μυαλό σου μία ιστορία χρησιμο-

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

φαντασία ----- φάντασμα

ποιώντας ψεύτικα ή μυθικά
στοιχεία.

✍ Η Αθηνά έφτιαξε με τη φα-
ντασία της μία ιστορία για ένα
ταξίδι στον Άρη.

◇ Όλα όσα έγραψε τα φαντά-
στηκε. Τα φαντάσματα είναι πλά-
σματα της φαντασίας μας.

φανταστικός 🎵 φα-ντα-σί-α

φάντασμα [το] ουσιαστικό
(φαντάσματα) → φαντασία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φανταστικός ---- φανταστικός

**φανταστικός, φανταστική,
φανταστικό** επίθετο
(φανταστικοί, φανταστικές,
φανταστικά)

☑ Ένα φανταστικό πρόσωπο
υπάρχει μόνο στη φαντασία κι
όχι στην πραγματικότητα.

✍ Ο Νίκος διηγείται **φανταστι-
κές** ιστορίες που τις βγάζει από
το μυαλό του.

● αληθινός, πραγματικός

✓ Λέμε ότι κάτι είναι φανταστι-
κό, όταν είναι πάρα πολύ καλό.

✍ «Το παγωτό που έφτιαξες
είναι **φανταστικό**, μαμά» είπε η
Αθηνά.

◇ **φαντασία** 🎵 φα-ντα-στι-κός

φανταχτερός----- φαξ

**φανταχτερός, φανταχτερή,
φανταχτερό** επίθετο (φαντα-
χτεροί, φανταχτερές, φαντα-
χτερά)

☑ Ένα φανταχτερό ρούχο προ-
καλεί πολύ μεγάλη εντύπωση.

✍ Οι πεταλούδες έχουν **φαντα-
χτερά** χρώματα στα φτερά τους.

○ εντυπωσιακός

◇ **φαντάζω** 🎵 φα-ντα-χτε-ρός

φαξ [το] ουσιαστικό

☑ Το φαξ είναι μία συσκευή
που μοιάζει με τηλέφωνο. Με το
φαξ μπορούμε να στείλουμε ένα
κείμενο σε κάποιον άλλο με τη
βοήθεια της τηλεφωνικής μας
γραμμής. Φαξ λέμε και το κείμε-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φαξ ----- φάπα

νο που μας έχουν στείλει με
φαξ. 🎵 φαξ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε
στον ενικό ούτε στον πληθυντι-
κό αριθμό.

φάπα [η] ουσιαστικό (φάπες)

☑ Όταν ρίχνεις φάπα σε κά-
ποιον, τον χτυπάς με το χέρι
στο κεφάλι ή στο σβέρκο του.

○ καρπαζιά, σφαλιάρα

🎵 φά-πα

- Ποια λέξη μπορούμε να φτιά-
ξουμε, αν βάλουμε στη σωστή
σειρά τα γράμματα; μαφάσταν

.....

φαράγγι ----- φαράσι

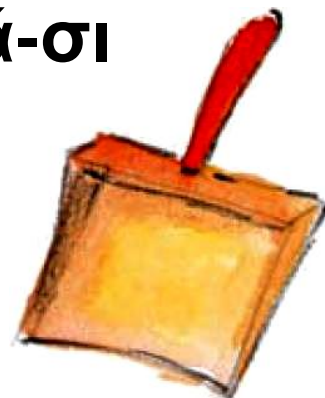
φαράγγι [το] ουσιαστικό
(φαράγγια)

☑ Το φαράγγι είναι ένα πολύ μεγάλο άνοιγμα, μία βαθιά χαράδρα ανάμεσα σε δύο βουνά.

🎵 φα-ράγ-γι

φαράσι [το] ουσιαστικό
(φαράσια)

☑ Το φαράσι είναι ένα μικρό φτυάρι. Σ' αυτό ρίχνουμε τα σκουπίδια που μαζέψαμε με τη σκούπα μας. 🎵 φα-ρά-σι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φάρδος ----- φάρμα

φάρδος [το] ουσιαστικό → φαρ-δύς

φαρδύς, φαρδιά, φαρδύ επίθετο (φαρδιοί, φαρδιές, φαρδιά)

✓ Ένα φαρδύ ρούχο έχει μεγάλο πλάτος. ✍ Το παντελόνι που έβαλε ο κύριος Γιάννης ήταν πολύ φαρδύ. Χρειάζόταν δύο νούμερα μικρότερο.

○ πλατύς ● στενός

◇ Το φάρδος του παντελονιού ήταν πολύ μεγάλο.

○ πλάτος 🎵 φαρ-δύς

φάρμα [η] ουσιαστικό (φάρμες)

✓ Η φάρμα είναι ένα μεγάλο

φάρμα ----- φάρμακο

αγρόκτημα όπου ζουν πολλά
ζώα. 🎵 φάρ-μα

φαρμακείο [το] ουσιαστικό
(φαρμακεία) → φάρμακο

φαρμάκι [το] ουσιαστικό
(φαρμάκια)

☑️ Φαρμάκι λέμε το δηλητήριο.

◊ Όταν σε δαγκώσει ένα φαρμα-
κερό φίδι, ρίχνει φαρμάκι.

○ δηλητηριώδης 🎵 φαρ-μά-κι

φάρμακο [το] ουσιαστικό
(φάρμακα)

☑️ Όταν είμαστε άρρωστοι, ο
γιατρός μάς δίνει φάρμακα για
να γίνουμε καλά. ◊ Η κυρία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φάρμακο ----- φάρος

Μαργαρίτα αγόρασε το φάρμακο για τον Κώστα από το φαρμακείο της γειτονιάς. Ο φαρμακοποιός έγραψε πάνω στο κουτί ότι πρέπει να το παίρνει τρεις φορές την ημέρα. 🎵 φάρ-μα-κο

φαρμακοποιός [ο], [η] ουσιαστικό (φαρμακοποιό) → φάρμακο

φάρος [ο] ουσιαστικό (φάροι)

☑ Ο φάρος είναι ένας ψηλός πύργος που φωτίζει τη νύχτα. Βοηθάει τα πλοία που ταξιδεύουν να δουν την είσοδο ενός λιμανιού ή την

φάρος----- φασαρία

άκρη της στεριάς. 🎵 φά-ρος

φάρσα [η] ουσιαστικό (φάρσες)
☑️ Όταν κάνεις φάρσα σε κάποιον, του λες μία ιστορία που δεν είναι αληθινή για να γελάσεις μ' αυτό που θα κάνει ή θα πει. 🎵
φάρ-σα

φασαρία [η] ουσιαστικό (φασαρίες)
☑️ Όταν κάνεις φασαρία, κάνεις πολύ δυνατό θόρυβο και ενοχλείς τους άλλους.
✓ Ο κύριος Δημήτρης μπήκε σε φασαρίες με τη ληστεία του μαγαζιού του. Απέκτησε προβλήματα. ○ μπελάς, μπλέξιμο
🎵 φα-σα-ρί-α

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φασόλι ----- φασόλι

φασόλι [το] ουσιαστικό
(φασόλια)

✓ Το φασόλι είναι όσπριο. Υπάρχουν μεγάλα και μικρά αλλά και άσπρα και κόκκινα φασόλια. ♦ Με τα φασόλια φτιάχνουμε φασολάδα, δηλαδή σούπα με φασόλια. Το φυτό που μας δίνει τα φασόλια λέγεται **φασολιά**. 🎵 φα-σό-λι

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

φάτσα ----- φεγγάρι

φάτσα [η] ουσιαστικό (φάτσες)

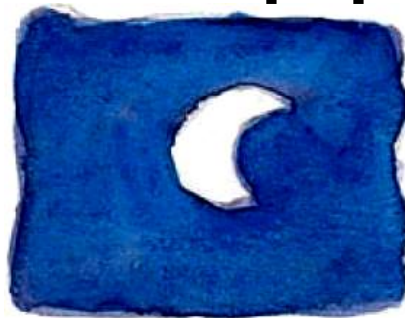
✓ Η φάτσα μας είναι το πρόσωπό μας. ○ μούρη, μούτρο

◇ φατσούλα 🎵 φά-τσα

φεγγάρι [το] ουσιαστικό (φεγγάρια)

✓ Το φεγγάρι είναι ένα ουράνιο σώμα που κινείται γύρω από τη γη. Μπορούμε να το δούμε τις νύχτες στον ουρανό, όταν δεν έχει συννεφιά. Όταν το φεγγάρι είναι ολοστρόγγυλο, έχουμε πανσέληνο. ○ σελήνη

🎵 φεγ-γά-ρι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φέγγω ----- φεριμπότ

φέγγω ρήμα (έφεξα, θα φέξω)

☑ Όταν φέγγεις σε κάποιον, του ρίχνεις φως με φακό ή με κερί για να βλέπει.

✓ Το φεγγάρι φέγγει τις νύχτες.

○ φωτίζω 🎵 φέγ-γω

φελιζόλ [το] ουσιαστικό

☑ Βάζουμε φελιζόλ γύρω από αντικείμενα που συσκευάζουμε για να μη σπάσουν, όταν τα μεταφέρουμε μέσα σε κιβώτια.

🎵 φε-λι-ζόλ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

φεριμπότ [το] ουσιαστικό

φεριμπότ ----- φερμουάρ

☑ Το φεριμπότ είναι ένα πλοίο που μπορεί να μεταφέρει επιβάτες αλλά και μικρά ή μεγάλα αυτόκίνητα σε μικρές αποστάσεις.

🎵 φε-ρι-μπότ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

φερμουάρ [το] ουσιαστικό

☑ Χρησιμοποιούμε το φερμουάρ για να κλείνουμε τα ρούχα, τις τσάντες και τις βαλίτσες μας. Είναι από μέταλλο κι έχει δύο ταινίες με δόντια που μπαίνουν το ένα μέσα στο άλλο. 🎵 φερ-μου-άρ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φέρνω ----- φέρσιμο

φέρνω ρήμα (έφερα, θα φέρω)

☑ Όταν φέρνεις κάτι, το παίρνεις από εκεί που βρίσκεται και το κουβαλās μέχρι εκεί που κι εσύ πηγαίνεις. ✍

Η κυρία Μαργαρίτα φέρνει κάθε μέρα στο σπίτι φρέσκο ψωμί από το φούρνο της γειτονιάς. ○ κουβαλώ

✓ Κάθε μέρα ο μπαμπάς του Ίγκλι τον φέρνει στο σχολείο.

Τον οδηγεί εκεί. ◇ **φέρσιμο**

🎵 φέρ-νω

φέρομαι ρήμα (φέρθηκα, θα φερθώ) → φέρσιμο

φέρσιμο [το] ουσιαστικό (φερσίματα)

φέρσιμο ----- φεστιβάλ

✓ Το φέρσιμό σου είναι ο τρόπος που συμπεριφέρεσαι.

✍ «Το φέρσιμό σου δεν ήταν σωστό, Κώστα!» τον μάλωσε η κυρία Μαργαρίτα. «Να ζητήσεις συγγνώμη από την Αθηνά και να μην την ξαναχτυπήσεις».

○ συμπεριφορά

◇ «Μην της φέρεις έτσι!»

○ συμπεριφέρομαι 🎵 φέρ-σι-μο

φέσι [το] ουσιαστικό (φέσια)

✓ Φέσι λέμε το καπέλο με φούντα που φορούν στο κεφάλι τους οι Ανατολίτες ή και οι τσολιάδες. 🎵 φέ-σι

φεστιβάλ [το] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φεστιβάλ ----- φέτος

☑ Το φεστιβάλ τραγουδιού είναι μία γιορτή για τα καλύτερα τραγούδια. Στο φεστιβάλ κινηματογράφου πολλές ταινίες διαγωνίζονται για να βραβευτεί η καλύτερη. 🎵 φε-στι-βάλ

φέτα [η] ουσιαστικό (φέτες)

☑ Όταν κόβουμε το ψωμί σε φέτες, το κόβουμε με το μαχαίρι σε λεπτά κομμάτια.

✓ Η φέτα είναι ένα είδος άσπρου τυριού που φτιάχνουμε στην Ελλάδα. 🎵 φέ-τα

Δες μαχαίρι

φέτος επίρρημα

☑ Ο Κώστας φέτος πηγαίνει στη

φέτος -----φήμη

Γ' τάξη του δημοτικού σχολείου.
Πέρυσι πήγαινε στη Β' τάξη και
του χρόνου θα πάει στην Δ' τάξη.
Αυτό το χρόνο. ● πέρυσι, του
χρόνου ◇ **φετινός** 🎵 φέ-τος

φεύγω ρήμα (έφυγα, θα φύγω)
☑ Κάθε πρωί **φεύγεις** από το σπίτι
σου και πηγαίνεις στο σχολείο
για μάθημα. Πηγαίνεις μακριά
από το σπίτι σου, απομακρύνε-
σαι από αυτό. ● έρχομαι
✓ Το αεροπλάνο του θείου Τάκη
για Αθήνα **φεύγει** στις δέκα το
βράδυ. ○ αναχωρώ 🎵 φεύ-γω

φήμη [η] ουσιαστικό (φήμες)
☑ Όταν κυκλοφόρησε η φήμη ότι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φήμη ----- φθάνω

η Ροζαλία χάθηκε, όλοι στη γειτονιά έτρεξαν να βοηθήσουν. Όταν έμαθαν όλοι ότι η Ροζαλία χάθηκε.

✓ Όταν κάποιος έχει καλή φήμη, τότε ο κόσμος λέει καλά πράγματα γι' αυτόν.

♦ Η Καλαμάτα **φημίζεται** για τις ελιές της. Είναι γνωστή για τις ελιές της. Οι ελιές της είναι **φημισμένες**. Τις γνωρίζουν όλοι.

♪ φή-μη

φημίζομαι ρήμα → φήμη

φθάνω ρήμα (έφτασα, θα φτάσω) → φτάνω

φθινόπωρο ----- φηγούρα

φθινόπωρο [το] ουσιαστικό

☑ Το φθινόπωρο είναι μία από τις τέσσερις εποχές του έτους μετά το καλοκαίρι και πριν το χειμώνα. Τότε εμφανίζονται τα πρωτοβρόχια.

◇ **φθινοπωρινός**

🎵 φθι-νό-πω-ρο

🖋 'οι εποχές-οι μήνες-οι μέρες'

φεηγούρα [η] ουσιαστικό
(φεηγούρες)

☑ Οι μαθητές έφτιαξαν φηγούρες του Καραγκιόζη με τη βοήθεια της δασκάλας τους. Έφτιαξαν με χαρτί πρόσωπα που του μοιάζουν.

✓ Όταν κάνεις φηγούρες στο χο-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φιγούρα ----- φίλαθλος

ρό, κάνεις κάποια δύσκολα βήματα που τα ξέρεις καλά κι εντυπωσιάζεις τους άλλους.

🎵 φι-γού-ρα

φίδι [το] ουσιαστικό (φίδια)

☑ Το φίδι είναι ένα μακρύ ερπετό χωρίς πόδια. Μερικές φορές το τσίμπημά του είναι δηλητηριώδες.

✓ Λέμε πως κάποιος είναι φίδι, όταν είναι ύπουλος και κακός.

🎵 φί-δι 🖋 'τα ζώα'

φίλαθλος [ο], [η] ουσιαστικό (φίλαθλοι)

☑ Οι φίλαθλοι είναι αυτοί που αγαπούν μία ομάδα και παρακο-

φίλαθλος ----- φιλή

λουθούν τους αγώνες της.

◇ **άθλημα** 🎵 φί-λα-θλος

φιλέτο [το] ουσιαστικό (φιλέτα)

☑ Το φιλέτο είναι ένα κομμάτι κρέας χωρίς κόκαλα και λίπη.

🎵 φι-λέ-το

φιλή [το] ουσιαστικό (φιλιά)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έδωσε ένα φιλή στην Αθηνά πριν φύγει για το σχολείο.

◇ Η μαμά **φίλησε** την κόρη της.

🎵 φι-λή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φιλία -----φιλοδώρημα

φιλία [η] ουσιαστικό (φιλίες) → φίλος

φιλμ [το] ουσιαστικό

☑ Βάζουμε **φιλμ** στις φωτογραφικές μηχανές για να βγάλουμε φωτογραφίες.

✓ **Φιλμ** λέμε και το έργο στον κινηματογράφο ή την τηλεόραση. ○ έργο, ταινία 🎵 **φιλμ**

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

φιλοδώρημα [το] ουσιαστικό

- Πότε λέμε ότι κάποιος βγάζει το φίδι από την τρύπα;

φιλοδώρημα ----- φίλος

(φιλοδωρήματα)

☑ «Όταν τρώμε σε ταβέρνα, ο μπαμπάς μου αφήνει ένα μικρό φιλοδώρημα στο σερβιτόρο» είπε ο Κώστας. Αφήνει λίγα χρήματα για το σερβιτόρο, επειδή έμεινε ευχαριστημένος.

○ πουρμπουάρ

♪ φι-λο-δώ-ρη-μα

φιλόλογος [ο], [η] ουσιαστικό
(φιλόλογοι)

☑ Ο φιλόλογος είναι ο καθηγητής που μας διδάσκει γλώσσα και ιστορία στο γυμνάσιο και το λύκειο. ♫ φι-λό-λο-γος

φίλος [ο], **φίλη** [η] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φίλος ----- φίλτρο

(φίλοι, φίλες)

☑ Το φίλο ή τη φίλη σου τους αγαπάς, κάνεις πολύ παρέα μαζί τους και τους λες τα μυστικά σου.

● εχθρός ♦ φιλικός 🎵 φί-λος

φιλότιμος, φιλότιμη, φιλότιμο
επίθετο (φιλότιμοι, φιλότιμες, φιλότιμα)

☑ Ένας φιλότιμος άνθρωπος προσπαθεί να κάνει όσο καλύτερα μπορεί τη δουλειά του και να βοηθήσει τους άλλους.

🎵 φι-λό-τι-μος

φίλτρο [το] ουσιαστικό (φίλτρα)

☑ Ο Δρυϊδης είναι ο σοφός του

φίλτρο -----φιόγκος

χωριού που φτιάχνει το μαγικό φίλτρο. Μ' αυτό ο Οβελίξ και ο Αστερίξ γίνονται πολύ δυνατοί. Φτιάχνει ένα μαγικό ποτό από βότανα.

✓ Βάζουμε ένα φίλτρο στην καφετιέρα για να μην περνάει η σκόνη του καφέ στο ρόφημα που πίνουμε. 🎵 φίλ-τρο

φιλώ και **φιλάω, φιλιέμαι** ρήμα (φίλησα, θα φιλήσω) → φίλι

φιόγκος [ο] ουσιαστικό (φιόγκοι)

☑ Τα κορδόνια των παπουτσιών μας τα δένουμε **φιόγκο**. **Φιόγκο** δένουμε και την κορδέ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φιόγκος-----φιτίλι

λα που βάζουμε στα
δώρα. 🎵 φιό-γκος

φιστίκι [το] ουσιαστικό
(φιστίκια)

☑ Το φιστίκι είναι ο καρπός της
φιστικιάς.

Τον τρώμε ψημένο με ή χωρίς
αλάτι σαν ξηρό καρπό.

◇ **φιστικιά**

🎵 φι-στί-κι

φιτίλι [το] ουσιαστικό (φιτίλια)

φιτίλι ----- φλας

☑ Τα κεριά έχουν στο κέντρο τους ένα **φιτίλι** για να μπορούμε να τ' ανάβουμε. 🎵 φι-τί-λι

φλας [το] ουσιαστικό

☑ Χρησιμοποιούμε **φλας** στις φωτογραφικές μηχανές, όταν βγάζουμε φωτογραφίες σε χώρο με λίγο φως.

✓ **Φλας** έχουν και τ' αυτοκίνητα. Είναι το φως που αναβοσβήνει για να δείξει ότι το αυτοκίνητο

- Στα αρχαία ελληνικά η λέξη φι-λώ σήμαινε αγαπώ. Σήμερα φτιάχνουμε αρκετές λέξεις που αρχίζουν με φιλο-, όπως φιλό-λογος. Φτιάξε κι άλλες τέτοιες λέξεις.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φλας ----- φλιτζάνι

για να δείξει ότι το αυτοκίνητο στρίβει. φλας

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

φλέβα [η] ουσιαστικό (φλέβες)

 Στο σώμα μας έχουμε πολλές φλέβες που μεταφέρουν το αίμα προς την καρδιά μας.

✓ Η θεία Μαργαρίτα έχει καλλιτεχνική φλέβα. Έχει καλλιτεχνικό ταλέντο. φλέ-βα

φλιτζάνι [το] ουσιαστικό (φλιτζάνια)

 Χρησιμοποιούμε το φλιτζάνι για να πίνουμε το τσάι ή τον κα-

φλιτζάνι ----- φλούδα

φέ μας. φλι-τζά-νι

φλόγα [η] ουσιαστικό (φλόγες)

 Οι φλόγες της φωτιάς
βγαίνουν από κάτι που καίγεται.

 φλό-γα **Δες φωτιά, πυρκαγιά**

φλογέρα [η] ουσιαστικό
(φλογέρες)

 Η φλογέρα είναι ένα πνευστό
μουσικό όργανο. Είναι σαν σω-
λήνας από ξύλο ή πλαστικό με
τρύπες που τις ανοιγοκλείνουμε
με τα δάχτυλά μας, κι όταν φυ-
σάμε μέσα της, βγαίνει ήχος.

 φλο-γέ-ρα

φλούδα [η] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φλούδα ----- φλύαρος

(φλούδες)

☑ Για να φάμε ένα πορτοκάλι ή μία μπανάνα, βγάζουμε τη φλούδα τους. Η φλούδα είναι το εξωτερικό μέρος των φρούτων. 🎵 φλού-δα

φλουρί [το] ουσιαστικό
(φλουριά)

☑ Το φλουρί ήταν ένα παλιό νόμισμα. Φλουρί λέμε σήμερα το νόμισμα που βάζουμε στη βασιλόπιτα για να δούμε ποιος θα είναι ο τυχερός που θα το βρει στο κομμάτι του. 🎵 φλου-ρί

φλύαρος, φλύαρη, φλύαρο
επίθετο (φλύαροι, φλύαρες,

φλύαρος----- φοβάμαι

φλύαρα)

- ✓ Ένας φλύαρος άνθρωπος μιλάει συνέχεια, χωρίς να λέει κάτι σημαντικό. ○ πολυλογάς
- λιγομίλητος ◇ φλυαρώ
- ♪ φλύ-α-ρος

φοβάμαι ρήμα (φοβήθηκα, θα φοβηθώ)

✓ Όταν φοβάσαι, αισθάνεσαι άσχημα, επειδή πιστεύεις ότι κάτι άσχημο ή κακό μπορεί να συμβεί.

✎ Όταν η Αθηνά ήταν πολύ μικρή, φοβόταν να κοιμηθεί μόνη της στο δωμάτιο.

◇ Όλα τα μικρά παιδιά αισθάνονται φόβο το βράδυ, όταν είναι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φοβάμαι ----- φοβερός

μόνα στο δωμάτιό τους. Ο Κώστας όμως δεν είναι φοβητσιάρης και δε φοβάται εύκολα.

♪ φο-βά-μαι

Η Αθηνά φοβήθηκε
πολύ μόλις είδε το ποντίκι

φοβερίζω ρήμα (φοβέρισα, θα φοβερίσω) → φοβερός

φοβερός, φοβερή, φοβερό
επίθετο (φοβεροί, φοβερές,
φοβερά)

☑ Όταν κάποιος είναι φοβερός,
προκαλεί φόβο. ✍ **Μέσα στη**

φοβερός ----- φοβίζω

νύχτα ακούστηκαν **φοβερά** μπουμπουνητά και τα παιδιά ξύπνησαν.

○ τρομακτικός, τρομερός

✓ Ο Κώστας είναι **φοβερός** μαθητής. Είναι πολύ καλός.

◇ Ο κύριος Μιχάλης **φοβερίζει** τα παιδιά της γειτονιάς ότι θα τα τιμωρήσει, αν δει τη μπάλα τους στον κήπο του. ○ απειλώ

♪ φο-βε-ρός

φοβίζω ρήμα (φόβισα, θα φοβίσω)

☑ Όταν **φοβίζεις** κάποιον, τον κάνεις να φοβηθεί. ✎ Ο κύριος Μιχάλης **φοβίζει** τα παιδιά με τις φωνές του. ○ τρομάζω

♪ φο-βί-ζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φόβος-----φοιτητής

φόβος [ο] ουσιαστικό (φόβοι)
→ φοβάμαι

φοίνικας [ο] ουσιαστικό
(φοίνικες)

☑ Ο φοίνικας είναι ένα δέντρο που φυτρώνει σε πολύ ζεστές περιοχές. ✍ Στην Κρήτη, στο χωριό του θείου Τάκη, υπάρχουν πολλοί φοίνικες που στολίζουν την πλατεία.

🎵 φοί-νι-κας

φοιτητής [ο], **φοιτήτρια** [η] ουσιαστικό (φοιτητές, φοιτήτριες)

☑ Φοιτητές και φοιτήτριες είναι

φοιτητής -----φορά

τα αγόρια και τα κορίτσια που παρακολουθούν μαθήματα στο πανεπιστήμιο. 🎵 φοι-τη-τής

φορά [η] ουσιαστικό (φορές)

☑ Όταν κάνεις κάτι αυτή τη φο-
ρά, το κάνεις αυτή τη στιγμή κι
όχι μία άλλη φορά, μία άλλη
στιγμή.

✍ «Την άλλη φορά θα έχετε ό-
λοι μαζί σας το τετράδιο της ζω-
γραφικής» είπε η δασκάλα.

✓ Όταν κάνεις κάτι πολλές φο-
ρές, το επαναλαμβάνεις συνέ-
χεια. ✍ «Εκατό φορές σου έχω
πει να μην αφήνεις την πόρτα α-
νοιχτή» είπε η Αθηνά στον Κώ-
στα. 🎵 φο-ρά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φόρα ----- φόρεμα

φόρα [η] ουσιαστικό

☑ Όταν τρέχεις με φόρα με το ποδήλατο σου, έχεις μεγάλη ταχύτητα και κινείσαι πολύ γρήγορα προς μία κατεύθυνση.

○ ταχύτητα 🎵 φό-ρα

φορείο [το] ουσιαστικό (φορεία)

☑ Οι νοσοκόμοι κουβαλούν τους αρρώστους με το φορείο για να τους πάνε στο νοσοκομείο. 🎵 φο-ρεί-ο Δες νοσοκομείο

φόρεμα [το] ουσιαστικό (φορέματα)

☑ Το φόρεμα είναι ένα γυναι-

φόρεμα ----- φορητός

κείο ρούχο που καλύπτει ολόκληρο το σώμα, από τους ώμους μέχρι κάποιο σημείο στα πόδια. ○ φουστάνι

♪ φό-ρε-μα ✍ 'τα ρούχα'

φορητός, φορητή, φορητό
επίθετο (φορητοί, φορητές, φορητά)

☑ Όταν κάτι είναι φορητό, μπορούμε να το μεταφέρουμε εύκολα από ένα μέρος σ' ένα άλλο. Υπάρχουν φορητά τηλέφωνα και ψυγεία και φορητοί υπολογιστές. ✍ Ο κύριος Γιάννης έχει ένα φορητό υπολογιστή για να μπορεί να δουλεύει παντού.

♪ φο-ρη-τός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φόρμα ----- φορτηγό

φόρμα [η] ουσιαστικό (φόρμες)

☑ Η φόρμα σου είναι τα ρούχα που φοράς για να κάνεις γυμναστική.

✓ Όταν είσαι σε καλή φόρμα, είσαι γυμνασμένος κι έχεις μεγάλη αντοχή.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα βουτύρωσε τη φόρμα για να ρίξει μέσα τη ζύμη του κέικ. Το σκεύος του κέικ. 🎵 φόρ-μα

φορτηγό [το] ουσιαστικό (φορτηγά)

☑ Το φορτηγό είναι ένα μεγάλο αυτόκίνητο. Μ' αυτό μεταφέρουμε βαριά πράγματα. 🎵 φορ-τη-γό

φορτίζω ----- φορτώνω

φορτίζω, φορτίζομαι ρήμα
(φόρτισα, θα φορτίσω)

☑ Όταν φορτίζεις μία μπαταρία, τη συνδέεις με μία συσκευή, το φορτιστή, με το ρεύμα για να γεμίσει ενέργεια και να την ξανα-χρησιμοποιήσεις. 🎵 φορ-τί-ζω

φορτώνω, φορτώνομαι ρήμα
(φόρτωσα, θα φορτώσω)

☑ Ο πατέρας του Ίγκλι φόρτωσε τα πράγματα όλης της οικογένει-ας σ' ένα φορτηγό και ξεκίνησε για την Αθήνα.

✓ Ο κύριος Μιχάλης φόρτωσε στη θεία του όλες τις δουλειές του σπιτιού. Τη βάζει να κάνει τις δουλειές του σπιτιού.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φορτώνω -----φουγάρο

◇ φόρτωμα 🎵 φορ-τώ-νω

φορώ και **φοράω, φοριέμαι**
ρήμα (φόρεσα, θα φορέσω)

☑ Φοράς τα ρούχα σου και τα παπούτσια σου για να μην είσαι γυμνός και να μην κρυώνεις.

✓ Η Αθηνά φόρεσε στην κούκλα ένα ωραίο φόρεμα. Την έντυσε, της έβαλε το φόρεμα.

◇ φόρεμα 🎵 φο-ρώ

φουγάρο [το] ουσιαστικό
(φουγάρα)

- Πότε λέμε ότι κάποιος τα φόρτωσε όλα στον κόκορα;

φουγάρο ----- φούντα

☑ Το φουγάρο είναι ένας ψηλός σωλήνας σ' ένα εργοστάσιο ή ένα πλοίο. Απ' αυτόν βγαίνει καπνός. 🎵 φου-γά-ρο

φούντα [η] ουσιαστικό
(φούντες)

☑ Η φούντα είναι μία μικρή μπάλα από κλωστές, ενωμένες μεταξύ τους στη μία άκρη.

✍ Οι τσολιάδες έχουν μία μαύρη **φούντα** πάνω στα τσαρούχια τους. **♦ Όταν μία φωτιά φουντώνει, δυναμώνει, μεγαλώνει. Μία φουντωτή ουρά μοιάζει με φούντα κι έχει πολύ όγκο.**

🎵 φού-ντα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φουντούκι----- φούρνος

φουντούκι [το] ουσιαστικό
(φουντούκια)

✓ Το φουντούκι είναι ο καρπός της φουντουκιάς. Όταν τα ψήσουμε, γίνονται ξηροί καρποί.

◇ Το δέντρο που κάνει φουντούκια είναι η φουντουκιά.

♪ φου-ντού-κι

φουντώνω ρήμα (φούντωσα, θα φουντώσω) → φούντα

φούρναρης [ο], **φουρνάρισσα** [η] ουσιαστικό (φουρνάρηδες, φουρνάρισσες) → φούρνος

φούρνος [ο] ουσιαστικό

φούρνος-----φουρτούνα

(φούρνοι)

☑ Ο φούρνος είναι το κατάστημα της γειτονιάς που ψήνει ψωμί κι άλλα φαγητά.

✓ Στο φούρνο βάζουμε φαγητά για να τα ψήσουμε. Είναι μία ηλεκτρική συσκευή στην κουζίνα. Στο φούρνο μικροκυμάτων βάζουμε τα φαγητά που θέλουμε να ζεστάνουμε ή να μαγειρέψουμε πολύ γρήγορα.

◇ Ο φούρναρης και η φουρνάρισσα δουλεύουν στο φούρνο.

🎵 φούρ-νος

φουρτούνα [η] ουσιαστικό
(φουρτούνες)

☑ Όταν η θάλασσα έχει φουρ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φουρτούνα ----- φούσκα

τούνα, έχει μεγάλα κύματα.

○ θαλασσοταραχή, τρικυμία

◇ Η φουρτουνιασμένη θάλασσα έχει πολύ μεγάλα κύματα κι είναι επικίνδυνη για τα πλοία που ταξιδεύουν. 🎵 φουρ-τού-να

φούσκα [η] ουσιαστικό
(φούσκες)

☑ Όταν κάνεις φούσκες με την τσίχλα σου, γεμίζεις ένα κομμάτι τσίχλας με αέρα κάνοντας ένα μεγάλο μπαλόνι έξω από το στόμα σου.

○ τσιχλόφουσκα

◇ φουσκώνω

🎵 φού-σκα

φουσκάλα ----- φουσκώνω

φουσκάλα [η] ουσιαστικό
(φουσκάλες)

✓ Η φουσκάλα είναι μία μικρή φούσκα στο δέρμα γεμάτη με υγρό. ✂ Από το πολύ περπάτημα ο Κώστας έβγαλε μικρές φουσκάλες στα πόδια.

◇ **φουσκώνω** 🎵 φου-σκά-λα

φουσκώνω ρήμα (φούσκωσα, θα φουσκώσω)

✓ Όταν φουσκώνεις ένα μπαλόνι ή το λάστιχο στο ποδήλατό σου, το γεμίζεις με αέρα.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φουσκώνω ----- φουστάνι

- ✓ Η θεία Έλλη έφαγε πολύ και φούσκωσε. Πρήστηκε.
- ✓ Στην παρέλαση της τάξης της Αθηνάς η κυρία Μαργαρίτα φούσκωνε από την περηφάνια της. Καμάρωνε. ◇ **φούσκα**
- 🎵 φου-σκώ-νω

φούστα [η] ουσιαστικό
(φούστες)

- ☑ Η φούστα είναι ένα ρούχο που φορούν οι γυναίκες. Στηρίζεται στη μέση και φτάνει μέχρι κάποιο σημείο τα πόδια.
- 🎵 φού-στα ✍ 'τα ρούχα'

φουστάνι [το] ουσιαστικό
(φουστάνια)

φουστάνι ----- φράζω

✓ Το φουστάνι είναι ένα γυναικείο ρούχο που καλύπτει το σώμα από τους ώμους μέχρι κάποιο σημείο στα πόδια. ○ φόρεμα 🎵 φου-στά-νι

φράγμα [το] ουσιαστικό
(φράγματα) → φράζω

φράζω ρήμα (έφραξα, θα φράξω)

✓ Όταν φράζεις κάτι, το κλείνεις γύρω γύρω για να μην μπορεί κανείς να μπει μέσα.

✍ Ο θείος Αλέκος έφραξε τον κήπο του σπιτιού του για να μην μπαίνουν μέσα τα σκυλιά.

✓ Όταν φράζεις έναν δρόμο,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φράζω ----- φράντζα

τον κλείνεις για να μην περνάει κανείς. ✍ Ένα δέντρο έπεσε κι έφραξε το δρόμο που οδηγεί στο σπίτι του θείου Αλέκου.

◇ Στο ποτάμι του χωριού κατασκευάστηκε ένα φράγμα για να μην πλημμυρίζουν τα διπλανά χωριά. Ο θείος Αλέκος έφτιαξε ένα ξύλινο φράχτη γύρω από τον κήπο του. 🎵 φρά-ζω

φράντζα [η] ουσιαστικό (φράντζες)

☑ Η φράντζα είναι κοντά μαλλιά κομμένα ώστε να πέφτουν στο μέτωπο.

🎵 φρά-ντζα

φραντζόλα ----- φράση

φραντζόλα [η] ουσιαστικό
(φραντζόλες)

☑ Η φραντζόλα είναι ένα στενό-
μακρο ψωμί που αγοράζουμε
στο φούρνο. 🎵 φρα-ντζό-λα

φράουλα [η] ουσιαστικό
(φράουλες)

☑ Η φράουλα είναι ένα ανοιξιά-
τικο μικρό κόκκινο και γευστικό
φρούτο με μικρούς σπόρους
στην επιφάνειά του.

🎵 φρά-ου-λα

φράση [η] ουσιαστικό (φράσεις)

☑ Μία φράση είναι μερικές λέ-
ξεις στη σειρά που φτιάχνουν
ένα κομμάτι της πρότασης. Στην

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φράση ----- φρένο

πρόταση Ο Κώστας θα πάει στο ζωολογικό κήπο η φράση στο ζωολογικό κήπο δείχνει τον τόπο που πήγε. 🎵 φρά-ση

φράχτης [ο] ουσιαστικό (φράχτες) → φράζω

φρενάρω ρήμα (φρέναρα και φρενάρισα, θα φρενάρω) → φρένο

φρένο [το] ουσιαστικό (φρένα)
☒ Πατάς το φρένο στο ποδήλατο σου, όταν θέλεις να μειώσεις την ταχύτητα ή να σταματήσεις.
 ♦ Όταν ανάψει κόκκινο φανάρι, ο κύριος Γιάννης φρενάρει. Πα-

φρένο-----φρίκη

τάει φρένο. 🎵 φρέ-νο

φρέσκος, φρέσκια, φρέσκο
επίθετο (φρέσκοι, φρέσκες,
φρέσκα)

☑ Το ψάρι είναι φρέσκο, μόλις
το ψαρέψουμε από τη θάλασσα,
μετά χαλάει γρήγορα. Χάνει τη
φρεσκάδα του. ● μπαγιάτικος

✓ Η κυρία Μαργαρίτα αγοράζει
πάντα φρέσκα λαχανικά, δεν τα
θέλει τα κατεψυγμένα.

◇ φρεσκάδα 🎵 φρέ-σκος

φρίκη [η] ουσιαστικό

☑ Όταν αισθάνεσαι φρίκη, νιώ-
θεις μεγάλο τρόμο, γιατί είδες ή
άκουσες κάτι πολύ άσχημο.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φρίκη ----- φρόνιμος

 Ο πόλεμος προκαλεί **φρίκη** με τις πολλές καταστροφές που φέρνει. **φριχτός** φρί-κη

φριχτός, φριχτή, φριχτό επίθετο (φριχτοί, φριχτές, φριχτά)

 Όταν κάτι είναι φριχτό, μας κάνει να αισθανόμαστε τρόμο.

 Η φωτιά στο δάσος άφησε πίσω της ένα φριχτό θέαμα. Όλα τα δέντρα είχαν καεί. φοβερός, φρικιαστικός φρι-χτός

φρόνιμος, φρόνιμη, φρόνιμο επίθετο (φρόνιμοι, φρόνιμες, φρόνιμα)

 Ένα φρόνιμο παιδί είναι υπάκουο και ακολουθεί τους κανό-

φρόνιμος ----- φροντίζω

νες της καλής συμπεριφοράς.

● άτακτος 🎵 φρό-νι-μος

φροντίδα [η] ουσιαστικό
(φροντίδες)

☑ Όταν δείχνεις τη φροντίδα σου για κάποιον, τότε δείχνεις το ενδιαφέρον και την προσοχή σου γι' αυτόν και ασχολείσαι μαζί του. ● αδιαφορία

◇ **φροντίζω** 🎵 φρο-ντί-δα

φροντίζω ρήμα (φρόντισα, θα φροντίζω)

☑ Όταν φροντίζεις κάποιον, ενδιαφέρεσαι γι' αυτόν, ασχολείσαι μαζί του και τον προσέχεις.

✍ Η Αθηνά **φροντίζει** πολύ την

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φροντίζω ----- φρούριο

αγαπημένη της γάτα, τη Ροζαλία.

● αμελώ ◇ φροντίδα

♪ φρο-ντί-ζω

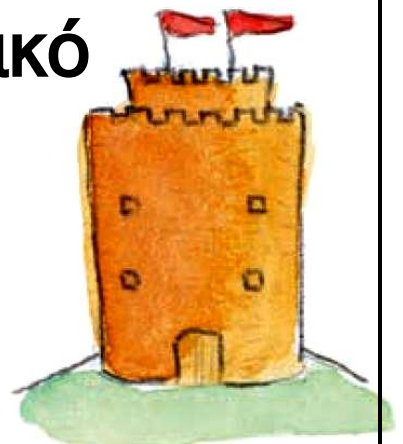
φροντιστήριο [το] ουσιαστικό
(φροντιστήρια)

☑ Το φροντιστήριο είναι ένα ιδιωτικό σχολείο. Εκεί ένας δάσκαλος βοηθάει τους μαθητές να καταλάβουν καλύτερα τα μαθήματά τους. ◇ φροντίζω

♪ φρο-ντι-στή-ρι-ο

φρούριο [το] ουσιαστικό
(φρούρια)

☑ Το φρούριο είναι ένα πολύ μεγάλο και ψηλό κτίριο. Από εκεί

φρούριο ----- φρουρώ

οι στρατιώτες προστάτευαν τα παλιά χρόνια μία περιοχή από τους εχθρούς.

 Ο Οβελίξ πετούσε πέτρες στους Ρωμαίους από το φρούριο των Γαλατών. ○ κάστρο, πύργος ◇ φρουρός, φρουρώ

 φρού-ρι-ο

φρουρός [ο] ουσιαστικό (φρουροί)

 Ο φρουρός είναι ο στρατιώτης που φυλάει έναν τόπο ή ένα στρατόπεδο. ○ σκοπός, φύλακας ◇ φρουρώ φρου-ρός

φρουρώ, φρουρούμαι ρήμα (φρούρησα, θα φρουρήσω)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φρουρώ ----- φρούτο

☑ Όταν φρουρείς κάποιον ή κάτι, είσαι εκεί και τους προστατεύεις.

✎ Οι Έλληνες στρατιώτες φρουρούν τα σύνορα της χώρας μας. Τα σύνορα φρουρούνται από τους στρατιώτες. ♦ φρουρός, φρούριο 🎵 φρου-ρώ

φρουτιέρα [η] ουσιαστικό
(φρουτιέρες) → φρούτο

φρούτο [το] ουσιαστικό
(φρούτα)

☑ Το πεπόνι και το καρπούζι είναι καλοκαιρινά φρούτα. Τα φρούτα έχουν πολλές βιταμίνες.

φρούτο ----- φρυγανιέρα

◇ Η κυρία Μαργαρίτα βάζει τα φρούτα στη φρουτιέρα.

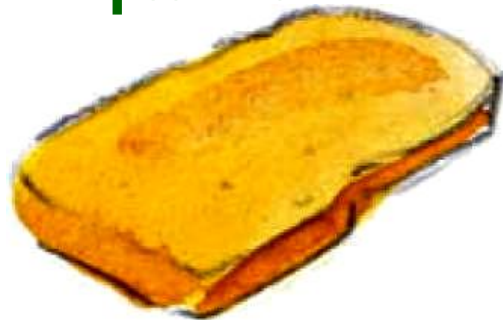
♪ φρού-το

φρυγανιά [η] ουσιαστικό
(φρυγανιές)

☑ Η φρυγανιά είναι μία λεπτή ψημένη φέτα ψωμί.

◇ Η κυρία Μαργαρίτα χρησιμοποιεί τη φρυγανιέρα για να φτιάξει φρυγανιές.

♪ φρυ-γα-νιά

φρυγανιέρα [η] ουσιαστικό
(φρυγανιέρες) → φρυγανιά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φρύδι ----- φταίω

φρύδι [το] ουσιαστικό (φρύδια)

☑ Τα φρύδια είναι το τρίχωμα που έχουμε πάνω από το μάτια μας και μας προστατεύει από τον ιδρώτα που τρέχει στο μετωπο μας.

🎵 φρύ-δι 🖋 'το σώμα μας'

φταίχτης [ο], **φταίχτρα** [η] ουσιαστικό (φταίχτες, φταίχτρες)
➔ φταίω

φταίω ρήμα (έφταιξα, θα φταίξω)

☑ Όταν φταις για κάτι, έχεις κάνει κάτι κακό ή κάποιο λάθος.

🖋 Ο Κώστας **φταίει** που η πόρτα του σπιτιού έμεινε ανοιχτή, κι

φταίω ----- φτάνω

έφυγε η Ροζαλία. «Το φταίξιμο είναι δικό σου, Κώστα» είπε η Αθηνά. Ο Κώστας είναι ο φταίχτης. φταί-ω

φτάνω και **φθάνω** ρήμα (έφτασα, θα φτάσω)

 Ο Κώστας και η Αθηνά φτάνουν στο σχολείο τους πριν χτυπήσει το κουδούνι. Καταλήγουν εκεί που ήθελαν να πάνε.

 Όταν φτάνει το φαγητό για όλη την οικογένεια, τότε είναι αρκετό για να φάνε όλοι.

 Όταν φτάνεις κάτι που είναι ψηλά, τότε μπορείς να το πιάσεις.

 «Την Αθηνά δεν μπορείς να τη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φτάνω ----- φτερνίζομαι

φτάσεις στη ζωγραφική!» είπε η Ελένη στην Αλίκη. Δεν μπορείς να ζωγραφίσεις το ίδιο καλά ή καλύ-τερα. 🎵 φτά-νω

φτέρνα [η] ουσιαστικό
(φτέρνες)

☑️ Η φτέρνα είναι το πίσω μέρος της πατούσας του ποδιού σου. 🎵 φτέρ-να ✍️ 'το σώμα μας'

φτερνίζομαι και **φταρνίζομαι**
ρήμα (φτερνίστηκα, θα φτερνιστώ)

☑️ Όταν φτερνίζεσαι, βγάζεις δυνατά αέρα από τη μύτη και το στόμα σου, συνήθως όταν είσαι

φτερνίζομαι ----- φτερό

κρυωμένος και όταν μπαίνει κάτι στη μύτη σου που σε φαγουρίζει. Ο Κώστας άρχισε να φτερνίζεται, γιατί μπήκε σκόνη στη μύτη του.

◇ Το φτέρνισμά του ακούστηκε σ' όλη την αίθουσα.

♪ φτερ-νί-ζο-μαι

φτερό [το] ουσιαστικό (φτερά)

☑ Το σώμα των πουλιών καλύπτεται με φτερά για ν' αντέχουν στο κρύο. ○ πούπουλο

✓ Τα φτερά των πουλιών είναι οι φτερούγες τους που τα βοηθούν να πετάνε.

✓ «Τα παιχνίδια μου έκαναν φτερά! Μήπως τα πείραξες εσύ, Κώ-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φτερό ----- φτερουγίζω

στα;» ρώτησε η Αθηνά. Εξαφανίστηκαν. φτε-ρό 'τα ζώα'

φτερούγα [η] ουσιαστικό
(φτερούγες)

 Τα πουλιά έχουν δύο φτερούγες για να μπορούν να πετάνε. Ο αετός άνοιξε τις **φτερούγες** του και πέταξε μακριά. φτερό Το μικρό του, το αετόπουλο, **φτερούγισε** μερικές φορές πριν αποφασίσει να πετάξει για πρώτη φορά.

φτερωτός

 φτε-ρού-γα 'τα ζώα'

φτερουγίζω ρήμα(φτερούγισα, θα φτερουγίσω) → φτερούγα

φτηνός ----- φτιάχνω

φτηνός, φτηνή, φτηνό και
φθηνός, φθηνή, φθηνό επίθετο
(φτηνοί, φτηνές, φτηνά)

☑ Όταν κάτι είναι φτηνό, έχει
χαμηλή τιμή, δεν είναι ακριβό.

● ακριβός ♦ **φτήνια**

🎵 φτη-νός- **Λέμε και φθηνός.**

φτιάχνω, φτιάχνομαι ρήμα
(έφτιαξα, θα φτιάξω)

☑ Όταν φτιάχνεις κάτι, το κατα-
σκευάζεις, το κάνεις να υπάρχει.

✍ Η Αθηνά **φτιάχνει** μία όμορφη
κατασκευή από χαρτόνι. Είναι
ένα κουκλόσπιτο.

✓ Όταν φτιάχνεις το δωμάτιο
σου, το τακτοποιείς. Όταν φτιά-
χνεις τα μαλλιά σου, τα χτενί-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φτιάχνω ----- φτύνω

ζεις. Όταν φτιάχνεις το ρολόι, το διορθώνεις ή το επισκευάζεις. Όταν φτιάχνεις ένα φαγητό, το μαγειρεύεις. Όταν ο καιρός φτιάχνει, καλυτερεύει.

♦ **φτιάξιμο** 🎵 φτιά-χνω

φτυάρι [το] ουσιαστικό
(φτυάρια)

☑ Το φτυάρι είναι ένα εργαλείο που το χρησιμοποιούμε για να κουβαλάμε και ν' ανακατεύουμε διάφορα υλικά όπως χώμα και άμμο.

🎵 φτυά-ρι 🖋 'τα εργαλεία'

φτύνω ρήμα (έφτυσα, θα φτύσω)

ΦΤΥΝΩ ----- ΦΤΩΧΟΣ

☑ Όταν φτύνεις, βγάζεις με δύναμη έξω από το στόμα σου σάλιο.

✓ Όταν φτύνεις κάτι που έχεις στο στόμα σου, το βγάζεις έξω με δύναμη.

✍ Η Αθηνά έφτυσε την τσίχλα που είχε στο στόμα της πριν μπει για μάθημα. ◇ φτύσιμο

🎵 φτύ-νω

ΦΤΩΧΟΣ, ΦΤΩΧΗ, ΦΤΩΧΟ επίθετο(φτωχοί, φτωχές, φτωχά)

☑ Ένας φτωχός άνθρωπος δεν έχει πολλά χρήματα. ○ άπορος

● πλούσιος

◇ Όταν κάποιος ζει μέσα στη φτώχεια, είναι φτωχός. Φτω-

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φτωχός ----- φυλακή

χαίνω, φτωχικός 🎵 φτω-χός
🖋️ 'αντίθετα'

φύκι [το] ουσιαστικό (φύκια)

☑️ Το φύκι είναι
ένα φυτό
που ζει μέσα
στη θάλασσα.

🎵 φύ-κι

φύλακας [ο], [η] ουσιαστικό
(φύλακες) → φυλώ

φυλακή [η] ουσιαστικό
(φυλακές)

☑️ Στη φυλακή βάζουμε όσους
καταδικάζονται από το δικαστή-
ριο για εγκλήματα.

φυλακή ----- φυλαχτό

 Η αστυνομία βρήκε αυτούς που έκλεψαν τον κύριο Δημήτρη και τους έβαλε στη φυλακή.

◇ Τους φυλάκισε τώρα και είναι φυλακισμένοι. φυ-λα-κή

φυλακίζω, φυλακίζομαι ρήμα
(φυλάκισα, θα φυλακίσω) →
φυλακή

φυλαχτό [το] ουσιαστικό
(φυλαχτά)

 Το φυλαχτό το φοράμε πάνω μας για να μας φυλάει από κάθε κακό. Ο Κώστας και η Αθηνά φορούν πάντα ένα σταυρό για φυλαχτό.

◇ φυλάω φυ-λα-χτό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φυλή ----- φύλλο

φυλή [η] ουσιαστικό (φυλές)

☑ Η φυλή είναι όλοι οι άνθρωποι που το δέρμα τους έχει το ίδιο χρώμα. Οι άνθρωποι που ανήκουν στην ίδια φυλή μπορεί να μοιάζουν και σ' άλλα πράγματα, όπως στα μάτια ή τα χείλια. ✍ Οι περισσότεροι κάτοικοι της Ευρώπης ανήκουν στη λευκή φυλή, ενώ οι κάτοικοι της Αφρικής ανήκουν στη μαύρη φυλή.

🎵 φυ-λή

φύλλο [το] ουσιαστικό (φύλλα)

☑ Τα δέντρα και τα φυτά έχουν πολλά πράσινα φύλλα.

🎵 φύλ-λα

φύλο ----- φυλώ

φύλο [το] ουσιαστικό (φύλα)

☑ Στον άνθρωπο και στα ζώα υπάρχουν δύο φύλα, το αρσενικό και το θηλυκό. Οι άντρες είναι το αρσενικό και οι γυναίκες το θηλυκό φύλο. 🎵 φύ-λο

φυλώ και **φυλάω/φυλάγω**, **φυλάγομαι** ρήμα (φύλαξα, θα φυλάξω)

☑ Όταν φυλάς κάτι, το προσέχεις και το προστατεύεις. 🖋️ Οι

Έλληνες στρατιώτες **φυλούν** τα ελληνικά σύνορα. ○ φρουρώ

◇ Οι Έλληνες στρατιώτες είναι οι **φύλακες** των συνόρων της πατρίδας μας. ○ φρουρός

🎵 φυ-λώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φύση ----- φυσικός

φύση [η] ουσιαστικό (φύσεις)

☑ Η φύση είναι όλα τα ζώα, τα φυτά, οι θάλασσες, τα βουνά, οι λίμνες και ό,τι άλλο υπάρχει γύρω μας και δεν το έχουν φτιάξει οι άνθρωποι. ✍ Ο **θείος Αλέκος** ζει στο χωριό κοντά στη φύση.

◇ **φυσικός** 🎵 φύση

φυσικός, φυσική, φυσικό επίθετο (φυσικοί, φυσικές, φυσικά)

☑ Λέμε πως κάτι είναι **φυσικό**, όταν προέρχεται από τη φύση χωρίς να το επηρεάζει ο άνθρωπος.

✍ Η βροχή είναι ένα **φυσικό** φαινόμενο.

φυσικός ----- φυσιολογικός

✓ Είναι φυσικό που η Αθηνά ήταν στεναχωρημένη. Έχασε την αγαπημένη της Ροζαλία, δεν ήταν και λίγο. Είναι λογικό.

🎵 φυ-σι-κός

φυσιολογικός, φυσιολογική, φυσιολογικό επίθετο (φυσιολογικοί, φυσιολογικές, φυσιολογικά)

☑ Λέμε πως κάτι είναι φυσιολογικό, όταν γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες της φύσης χωρίς να κάνει κάτι ο άνθρωπος για να το αλλάξει. ✍ Το πέσιμο των φύλλων είναι ένα φυσιολογικό φαινόμενο το φθινόπωρο.

○ φυσικός 🎵 φυ-σι-ο-λο-γι-κός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φυσώ ----- φυτεύω

φυσώ και **φυσάω** ρήμα
(φύσηξα, θα φυσήξω)

✓ Όταν φυσάς, βγάζεις αέρα από το στόμα σου προς τα έξω.

✎ **Φυσάμε** το φαγητό μας, όταν είναι πάρα πολύ ζεστό και δεν μπορούμε να το φάμε.

✓ Όταν **φυσάει**, τότε έχει αέρα, δηλαδή ο άνεμος κινείται πολύ γρήγορα.

✎ Το χειμώνα **φυσάει** πολλές φορές παγωμένος αέρας.

◇ Τη νύχτα μάς ξύπνησε το δυνατό **φύσημα** του αέρα.

🎵 φυ-σώ

φυτεύω ρήμα (φύτεψα, θα φυτέψω) → φυτό

φυτό ----- φυτρώνω

φυτό [το] ουσιαστικό (φυτά)

☑ Τα δέντρα, τα λαχανικά και τα λουλούδια είναι φυτά. Τα φυτά έχουν τις ρίζες τους μέσα στη γη κι ένα κοτσάνι, που το λέμε βλαστό, και πράσινα φύλλα έξω απ' τη γη.

◇ Στο σχολείο του Κώστα οι μαθητές **φύτεψαν** σπόρους φακής και φασολιού για να μελετήσουν τα φυτά, μόλις φυτρώσουν οι σπόροι. **φυτικός, φυτοφάγος**

🎵 φυ-τό

φυτρώνω ρήμα (φύτρωσα, θα φυτρώσω)

☑ Όταν ένας σπόρος φυτρώνει, τότε γίνεται ένα μικρό φυτό που

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φυτρώνω ----- φυτώριο

βγαίνει στην επιφάνεια της γης
κι αρχίζει να μεγαλώνει.

○ βλασταίνω

✓ «Μη φυτρώνεις εκεί που δε σε
σπέρνουν!» είπε η κυρία Μαργα-
ρίτα στην Αθηνά που πετάχτηκε
και διέκοψε τη μαμά της. Μην
μπλέκεσαι με πράγματα που δε
σ' ενδιαφέρουν. 🎵 φυ-τρώ-νω

φυτώριο [το] ουσιαστικό
(φυτώρια)

☑ Το φυτώριο είναι μία έκταση
γης. Εκεί φυτεύουμε σπόρους
φυτών και μόλις αυτοί φυτρώ-
σουν, παίρνουμε τα μικρά φυτά
και τα φυτεύουμε αλλού για να
μεγαλώσουν. 🎵 φυ-τώ-ρι-ο

φωλιά ----- φωλιάζω

φωλιά [η] ουσιαστικό (φωλιές)

☑ Η φωλιά είναι το σπίτι που φτιάχνουν τα ζώα, τα έντομα και τα πουλιά για να γεννούν τα μικρά τους.

◇ **φωλιάζω** 🎵 φω-λιά

φωλιάζω ρήμα (φώλιασα, θα φωλιάσω)

☑ Όταν τα ζώα φωλιάζουν, φτιάχνουν τη φωλιά τους και μένουν μέσα σ' αυτή.

✓ Όταν η Αθηνά είναι λυπημένη, φωλιάζει στην αγκαλιά της μαμάς της. Χώνεται εκεί μέσα.

🎵 φω-λιά-ζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φωνάζω ----- φωνακλάς

φωνάζω ρήμα (φώναξα, θα φωνάξω)

✓ Όταν κάποιος φωνάζει, μιλάει δυνατά. Μερικές φορές φωνάζουμε, επειδή είμαστε θυμωμένοι.

✍ Ο κύριος Μιχάλης φώναζε, επειδή ο Ίγκλι έσπασε το τζάμι του. ○ ουρλιάζω

● ψιθυρίζω, μουρμουρίζω

✓ «Φώναξέ μου τη Μαργαρίτα» είπε ο διευθυντής της εφημερίδας στη γραμματέα του. Κάλεσέ την να έρθει. ◇ **φωνακλάς**

🎵 φω-νά-ζω

φωνακλάς [ο], **φωνακλού** [η]
ουσιαστικό (φωνακλάδες,

φωνακλάς ----- φωνή

φωνακλούδες)

✓ Φωνακλάς είναι αυτός που συνηθίζει να φωνάζει.

✍ Ο Κώστας δεν είναι φωνακλάς αλλά μερικές φορές ξεχνιέται και φωνάζει. ◇ φωνάζω, φωνή 🎵 φω-να-κλάς

φωνή [η] ουσιαστικό (φωνές)

✓ Η φωνή είναι ο ήχος που βγάζει ο άνθρωπος όταν μιλάει, τραγουδάει ή φωνάζει.

✍ Ο Κώστας βράχνιασε, γιατί τραγουδούσε με δυνατή φωνή.

✓ «Ο κύριος Μιχάλης μάς έβαλε τις φωνές» παραπονέθηκε ο Κώστας στην κυρία Μαργαρίτα. Μας μάλωσε. ◇ φωνάζω 🎵 φω-νή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φωνήεν ----- φως

φωνήεν [το] ουσιαστικό
(φωνήεντα)

☑ Τα φωνήεντα της ελληνικής γλώσσας είναι επτά, όταν τα γράφουμε: α, ε, η, ι, ο, υ, ω.

🎵 φω-νή-εν

φως [το] ουσιαστικό (φῶτα)

☑ Το φως μάς βοηθάει να βλέπουμε γύρω μας. Φως έρχεται από τον ήλιο αλλά και από τις λάμπες που έχουμε στο σπίτι μας.

◇ Ο ήλιος φωτίζει τη γη και βοηθάει τα φυτά να μεγαλώνουν. Σ' ένα φωτεινό σπίτι μπαίνει από παντού το φως του ήλιου.

🎵 φως

ΦΩΤΕΙΝΌΣ ----- ΦΩΤΙΆ

ΦΩΤΕΙΝΌΣ, ΦΩΤΕΙΝή, ΦΩΤΕΙΝΌ
επίθετο (ΦΩΤΕΙΝΟΪ, ΦΩΤΕΙΝΈΣ,
ΦΩΤΕΙΝΆ) → ΦΩΣ

ΦΩΤΙΆ [η] ουσιαστικό (ΦΩΤΙΈΣ)

☑ Η ΦΩΤΙΆ είναι η ζέστη και οι
φλόγες που βγαίνουν από κάτι
που καίγεται. ○ ΦΛΌΓΑ

✓ «Δε βάζω και το χέρι μου στη
ΦΩΤΙΆ αλλά μου φαίνεται πως
είδα τη Ροζαλία έξω από το μα-
γαζί του κυρίου Δημήτρη» είπε ο
Νίκος. Δεν είμαι και σίγουρος.

🎵 ΦΩ-ΤΙΆ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- φωτίζω ----- φωτογραφία

φωτίζω, φωτίζομαι ρήμα (φώ-
τισα, θα φωτίσω) → φως

φωτισμός [ο] ουσιαστικό
(φωτισμοί)

☑ Όταν υπάρχει φωτισμός σε
μία περιοχή, υπάρχει φως και
μπορούμε να δούμε τα πράγ-
ματα γύρω μας. ✍ «Η παιδική
χαρά έχει καλό φωτισμό μέχρι
αργά το βράδυ» είπε ο Κώστας.

🎵 φω-τι-σμός

φωτογραφία [η] ουσιαστικό
(φωτογραφίες)

☑ Η φωτογραφία είναι μία εικό-
να που βγαίνει από μία φωτο-

φωτογραφία ----- φωτογραφία

γραφική μηχανή.

◊ **Φωτογράφος** είναι αυτός που βγάζει φωτογραφίες και πληρώνεται γι' αυτό, επειδή είναι η δουλειά του. Όταν **φωτογραφίζεις** βγάζεις φωτογραφίες

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

- Πότε λέμε ότι κάτι αρπάζει φωτιά;

- φωτογραφία ----- φωτοτυπία

με μία φωτογραφική
μηχανή.

♪ φω-το-γρα-φί-α

Ο κύριος Γιάννης
κρατάει στα χέρια
μία φωτογραφία του.

**φωτογραφίζω, φωτογραφί-
ζομαι** ρήμα (φωτογράφισα, θα
φωτογραφίσω) → φωτογραφία

φωτογράφος [ο], [η] ουσιαστι-
κό (φωτογράφοι) → φωτογρα-
φία

φωτοτυπία [η] ουσιαστικό
(φωτοτυπίες)

φωτοτυπία ----- φωτοτυπώ

☑ Όταν βγάζεις μία φωτοτυπία, φτιάχνεις εύκολα και γρήγορα ίδια αντίγραφα ενός κειμένου ή μίας εικόνας με τη βοήθεια του φωτοτυπικού μηχανήματος.

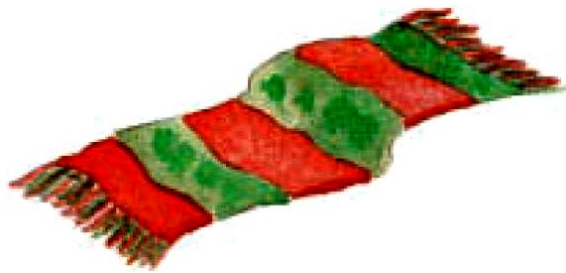
◇ Η δασκάλα έβγαλε μερικές φωτοτυπίες στο φωτοτυπικό μηχάνημα του σχολείου. Φωτοτύπησε μερικά ποιήματα από ένα βιβλίο και τα έδωσε στους μαθητές της. 🎵 φω-το-τυ-πί-α

φωτοτυπώ ρήμα
(φωτοτύπησα, θα φωτοτυπήσω) → φωτοτυπία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χάδι-----χαζεύω

Χ χ

χάδι [το] ουσιαστικό (χάδια) →
χαϊδεύω

χαζεύω ρήμα (χάζεψα, θα χα-
ζέψω)

✓ Όταν χαζεύεις, δεν προσέ-
χεις αλλά ασχολείσαι με θέματα
ασήμαντα και περνάς την ώρα
σου χωρίς να κάνεις κάτι χρή-
σιμο. ✏ **Ο Νίκος χάζευε στο
σχολείο και τώρα δεν μπορεί να
λύσει τις ασκήσεις του.**

○ χασομερώ

✓ «Ο κύριος Μιχάλης χάζεψε
και φωνάζει έτσι;», ρώτησε ο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χαζεύω-----χαζός

κύριος Δημήτρης. Φέρεται σαν χαζός.

◇ **χάζεμα, χαζός** 🎵 χα-ζεύ-ω

χαζός, χαζή, χαζό επίθετο
(χαζοί, χαζές, χαζά)

☑ **Χαζό** λέμε κάποιον που δεν είναι έξυπνος. ✍ «Δεν είμαι τόσο **χαζός** ν' αφήσω το κλουβί του Πιτσικόκου ανοιχτό» είπε ο Κώστας. «Μάλλον δεν έκλεισε καλά» συνέχισε. ○ **κουτός, ανόητος** ● **έξυπνος**

🎵 χα-ζός

Τι έγινε τελικά με τον Πιτσικόκο; Ψάξε στις λέξεις ελεύθερος, πετώ, πηδώ, προετοιμάζω

χαϊδεύω, χαϊδεύομαι ρήμα
(χάιδεψα, θα χαϊδέψω)

☑ Όταν χαϊδεύεις κάποιον, τον ακουμπάς απαλά με το χέρι σου για να του δείξεις την αγάπη σου και το ενδιαφέρον σου. Του δίνεις χάδια. ✓ «Τον Νίκο τον χάιδεψαν πολύ οι γονείς του κι έχει γίνει κακομαθημένος» είπε η Αθηνά. Του έκαναν όλα τα χατίρια.

○ κανακεύω, παρα-χαϊδεύω

◇ **χάιδεμα, χάδι**

♪ χαϊ-δεύ-ω

- Γιατί βάζουμε διαλυτικά στη λέξη χαϊδεύω και όχι στη λέξη χάιδεμα;

-χαιρετισμός-----χαιρετώ

χαιρετισμός [ο] ουσιαστικό
(χαιρετισμοί) → χαιρετώ

χαιρετώ και **χαιρετάω/χαιρετί-
ζω, χαιρετιέμαι και χαιρετίζομαι**
ρήμα (χαιρέτησα και χαιρέτισα,
θα χαιρετήσω και θα χαιρετί-
σω)

☒ **Χαιρετάς** κάποιον με λέξεις ή
με χειρονομίες, όταν τον συναν-
τάς. Όταν χαιρετάς ένα φίλο
σου, λες «γεια σου», ενώ όταν
χαιρετάς τους μεγαλύτερους,
λες «γεια σας ή χαίρετε».

✓ Ο Νίκος και η Αθηνά συναντή-
θηκαν στο δρόμο μετά από και-
ρό και χαιρετήθηκαν με χαρά.
Χαιρέτησαν ο ένας τον άλλο.

χαιρετώ-----χαίρομαι

◇ Την πρώτη ημέρα που ανοίγουν τα σχολεία οι συμμαθητές ανταλλάσσουν φιλικούς χαιρετισμούς μεταξύ τους.

🎵 χαι-ρε-τώ

χαίρομαι ρήμα (χάρηκα, θα χαρώ)

☑ Όταν χαίρεσαι, είσαι πολύ ευχαριστημένος κι αισθάνεσαι πολύ όμορφα.

✍ Η Αθηνά χαίρεται, γιατί βρέθηκε η Ροζαλία.

○ ευχαριστιέμαι ● λυπάμαι, στεναχωριέμαι

✓ Ο κύριος Γιάννης δεν μπόρεσε να χαρεί το κυριακάτικο πρωινό. Έπρεπε να πάει στο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαίρομαι-----χαίτη

γραφείο του για μία δουλειά. Δεν μπόρεσε να το απολαύσει.

✓ Η κυρία Μαργαρίτα έβλεπε την κόρη της στην παρέλαση και τη χαιρόταν. Την καμάρωνε.

◇ Η Αθηνά είναι πολύ χαρούμενη που ξαναβρήκε τη γάτα της. Ο Κώστας αισθάνεται κι αυτός μεγάλη χαρά. 🎵 χαί-ρο-μαι

χαίτη [η] ουσιαστικό (χαίτες)

☑ Η χαίτη είναι οι μακριές τρίχες που υπάρχουν στο πίσω μέρος του λαιμού του αλόγου. Χαίτη έχουν και άλλα ζώα.

✍ Το λιοντάρι έχει πολύ πλούσια χαίτη.

🎵 χαί-τη

χαλάζι-----χαλαρός

- Ποιο άλλο ζώο εκτός από το λιοντάρι έχει χαίτη;

χαλάζι [το] ουσιαστικό
(χαλάζια)

☑ Όταν πέφτει χαλάζι, τότε πέφτουν στο έδαφος πολλές μπαλίτσες παγωμένου νερού που μοιάζουν με βροχή και είναι σκληρές σαν στραγάλια.

🎵 χα-λά-ζι

χαλαρός, χαλαρή, χαλαρό επίθετο (χαλαροί, χαλαρές, χαλαρά)

☑ Η ζώνη σου είναι χαλαρή, όταν δεν την έχεις σφίξει αρκετά. ✏ **Ο κόμπος στο σκοινί**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαλαρός-----χαλί

ήταν **χαλαρός** και το μπαλόνι
λύθηκε και έφυγε.

● σφιχτός ♦ Ο κόμπος **χαλά-**
ρωσε και το σκοινί λύθηκε με α-
ποτέλεσμα ο χαρταετός να μας
φύγει. ● σφίγγω **χαλάρωση**

♪ χα-λα-ρός

χαλαρώνω ρήμα (χαλάρωσα,
θα χαλαρώσω) → χαλαρός

χαλί [το] ουσιαστικό (χαλιά)

☑ Το χειμώνα στρώνουμε στο
πάτωμα **χαλιά** για να είναι
πιο ζεστό το σπίτι μας.

♪ χα-λί

χαλί-----χαλινάρι

χάλι [το] ουσιαστικό (χάλια)

☑ «Αθηνά, το ποδήλατο σου έχει το **χάλι** του, πού το έριξες πάλι και το χάλασες;» ρώτησε ο κύριος Γιάννης. Βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση. Είναι χάλια.

🎵 χά-λι

χαλίκι [το] ουσιαστικό (χαλίκια)

☑ Το **χαλίκι** είναι ένα μικρό κομμάτι πέτρας.

✍ Ο δρόμος είχε πολλά **χαλίκια** και η Αθηνά γλίστρησε με το ποδήλατο της. 🎵 χα-λί-κι

χαλινάρι [το] ουσιαστικό (χαλινάρια)

☑ Με το **χαλινάρι** δένουμε το

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαλινάρι-----χαλώ

κεφάλι του αλόγου για να μπορούμε να το οδηγούμε στο δρόμο. χα-λι-νά-ρι

χαλκός [ο] ουσιαστικό

 Ο χαλκός είναι ένα μέταλλο με κοκκινωπό χρώμα. Απ' αυτό φτιάχνουμε σύρματα κι άλλα αντικείμενα. **Στους αγώνες στίβου ο τρίτος νικητής παίρνει χάλκινο μετάλλιο.** χαλ-κός

χαλώ και **χαλάω** ρήμα (χάλασα, θα χαλάσω)

 Όταν χαλάς κάτι, το καταστρέφεις και είναι πια άχρηστο.

 Ο Κώστας **χάλασε** ένα αυτόκινητάκι που είχε, και ο κύριος

Γιάννης το πέταξε.

- ✓ «Τόσο γρήγορα χάλασες τα λεφτά σου, Αθηνά; Τι τα έκανες;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. Τα ξόδεψες γρήγορα.
- ✓ Η κουζίνα χάλασε και η κυρία Μαργαρίτα κάλεσε τον ηλεκτρολόγο. Έπαθε βλάβη.
- ✓ «Το φαγητό έμεινε δύο μέρες έξω από το ψυγείο και χάλασε» είπε στη θεία του ο κύριος Μιχάλης. Μυρίζει κι άλλαξε η γεύση του. Δεν τρώγεται πια.
- ✓ «Ο καιρός χάλασε. Άρχισε να βρέχει» είπε η κυρία Μαργαρίτα.
- ◇ **Χαλάσματα λέμε τα ερείπια ενός σπιτιού.**
- 🎵 χα-λώ

-χαμηλός-----χαμηλός

χαμηλός, χαμηλή, χαμηλό
επίθετο (χαμηλοί, χαμηλές,
χαμηλά)

☑ Όταν κάτι είναι χαμηλό, βρί-
σκεται κοντά στο έδαφος.

○ ψηλός «Τα παιχνίδια
είναι σ' ένα χαμηλό ράφι και
μπορείς να τα φτάσεις εύκολα»
είπε ο Κώστας στο Νίκο.

✓ Η θεία Κατερίνα μιλάει με
χαμηλή φωνή. Αντίθετα ο θείος
Σταμάτης φωνάζει συνέχεια. Με
σιγανή φωνή που έχει μικρή έ-
νταση.

✓ Έξω χιονίζει και κάνει πολύ
κρύο. Η θερμοκρασία είναι πολύ
χαμηλή. Είναι κάτω από το μη-
δέν. ○ υψηλός Στο σχολείο

χαμηλός-----χαμογελώ

ο γυμναστής χαμήλωσε την μπάσκέτα για να παίξουν τα μικρά παιδιά μπάσκετ.

● ανεβά-ζω, ψηλώνω **χαμηλά**

🎵 χα-μη-λός

χαμηλώνω ρήμα (χαμήλωσα, θα χαμηλώσω) → χαμηλός

χαμόγελο [το] ουσιαστικό (χαμόγελα) → χαμογελώ

χαμογελώ και **χαμογελάω** ρήμα (χαμογέλασα, θα χαμογελάσω) ☒ Όταν χαμογελάς, τεντώνεις τα χείλια σου και φαίνεται η χαρά στο πρόσωπο σου. ✍️ **Η Αθηνά χαμογελά**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χαμογελώ-----χαμομήλι

πάντα, όταν τη βγάζουν
φωτογραφία.

◇ Το χαμόγελο ομορφαίνει το
πρόσωπό σου. Είναι ένα
ελαφρό γέλιο.

♪ χα-μο-γε-λώ

Το μωρό χαμογελάει συνέχεια.

χαμομήλι [το] ουσιαστικό
(χαμομήλια)

☑ Το χαμομήλι είναι ένα άγριο
φυτό που μοιάζει με μικρή μαρ-
γαρίτα. Το βράζουμε το χειμώνα
και το πίνουμε, όταν είμαστε
άρρωστοι.

♪ χα-μο-μή-λι

χάμπουργκερ-----χαντάκι

χάμπουργκερ [το] ουσιαστικό

✓ Το χάμπουργκερ είναι ένα σάντουιτς μ' ένα μπιφτέκι και τυρί ανάμεσα σε δύο στρογγυλά ψωμάκια. Το αγοράζουμε έτοιμο από μαγαζιά που φτιάχνουν γρήγορο φαγητό και τα λέμε φαστφούντ. 🎵 χά-μπουρ-γκερ

🔪 'το πάρτι'

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

χαντάκι [το] ουσιαστικό
(χαντάκια)

✓ Το χαντάκι είναι ένα στενό-μακρο άνοιγμα στο έδαφος. Το σκάβουμε για να περνάει το

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαντάκι-----χάντρα

νερό από εκεί κι έτσι να ποτί-
ζουμε τα χωράφια. ○ αυλάκι

♪ χα-ντά-κι

χάντρα [η] ουσιαστικό
(χάντρες) ☒ Η χάντρα είναι μία
μικρή μπαλίτσα από χρωματι-
στό γυαλί ή πλαστικό. Έχει μία
τρύπα στη μέση για να περνάει
από μέσα της κορδόνι. Με τις
χάντρες φτιάχνουμε κομπολό-
για και κοσμήματα.

♪ χά-ντρα

χάνω, χάνομαι ρήμα (έχασα, θα χάσω)

☑ Όταν χάνεις κάτι, δεν ξέρεις πού βρίσκεται.

✍ Ο Κώστας έχασε το βιβλίο του και δε μπορούσε να διαβάσει. ● βρίσκω

✓ Η ομάδα του Κώστα έχασε στο ποδόσφαιρο. Νικήθηκε.

✓ Ο Νίκος κόντεψε να χάσει τη χρονιά του από τις πολλές απουσίες. Κόντεψε να μην περάσει τη χρονιά του, να μην πάει στην επόμενη τάξη.

✓ Ο Κώστας τα έχασε από τις φωνές του κυρίου Μιχάλη. Δεν ήξερε τι να κάνει.- ◇ **χάσιμο**

🎵 χά-νω

-χάπι-----χαράζω

χάπι [το] ουσιαστικό (χάπια)

✓ Όταν κάποιος είναι άρρωστος, παίρνει **χάπια** για να γίνει καλά. 🎵 χά-πι

χαρά [η] ουσιαστικό (χαρές) → χαίρομαι

χαράζω, χαράζομαι ρήμα (χάραξα, θα χαράξω)

✓ Όταν χαράζεις κάτι, κάνεις γραμμές στην επιφάνειά του με κάτι σκληρό.

✍ Ο τεχνίτης **χάραξε** πάνω στη μεταλλική πλάκα τ' όνομα και το επάγγελμα του κυρίου Γιάννη.

χαράζω-----χαρακτήρας

Το χάραγμα της πλάκας τού πήρε μία μέρα.

✓ (μόνο στην ενεργητική φωνή)
Όταν χαράζει η ημέρα, φεύγει η νύχτα κι αρχίζει να φωτίζει σιγά σιγά. ◇ Η κυρία Μαργαρίτα βλέπει από το παρά-θυρο της το χάραμα. Τότε ο ου-ρανός γεμίζει όμορφα χρώματα.

♪ χα-ρά-ζω

χάρακας [ο] ουσιαστικό
(χάρακες)

☑ Με το χάρακα τραβάμε ίσιες γραμμές και τις μετράμε.

♪ χά-ρα-κας

χαρακτήρας [ο] ουσιαστικό

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαρακτήρας-----χαραμάδα

(χαρακτήρες)

☑ Κάθε άνθρωπος έχει το δικό του χαρακτήρα, δηλαδή το δικό του τρόπο συμπεριφοράς και σκέψης. ✍ Ο Κώστας είναι διαφορετικός χαρακτήρας από την Αθηνά. Είναι πιο ζωηρός αλλά και πιο ευαίσθητος.

🎵 χα-ρα-κτή-ρας

χάραμα [το] ουσιαστικό
(χαράματα) → χαράζω

χαραμάδα [η] ουσιαστικό
(χαραμάδες)

☑ Ο αέρας μπαίνει μέσα στο σπίτι από τη χαραμάδα που υπάρχει κάτω από την

χαράδα-----χάρη

εξώπορτα. 🎵 χα-ρα-μά-δα

χάρη [η] ουσιαστικό (χάρες)

✓ Όταν κάποιος έχει **χάρη**, έχει ομορφιά και κομψότητα.

✎ Η Αλίκη έχει **χάρη** στο περπάτημά της.

✓ Όταν κάνεις μία **χάρη** σε κάποιον, του κάνεις μία δουλειά, μία εξυπηρέτηση χωρίς αντάλλαγμα. ✎ Ο Κώστας έκανε μία **χάρη** στο Νίκο. Μάζεψε όλα τα βιβλία του.

✓ «Έχε **χάρη** που είσαι κουρασμένος» είπε η κυρία Μαργαρίτα στον Κώστα. «Αλλιώς δε θα το γλίτωνες το μπάνιο!».

🎵 χά-ρη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαρίζω-----χαριτωμένος

χαρίζω, χαρίζομαι ρήμα
(χάρισα, θα χαρίσω)

☒ Όταν χαρίζεις κάτι σε κάποιον, του δίνεις κάτι ως δώρο.

 Ο Κώστας **χάρισε** το ένα αυτόκινητάκι του στον Νίκο.

☐ δωρίζω

✓ «Το δαχτυλίδι αυτό είναι δώρο και δε **χαρίζεται**. Αλλιώς, θα σου το έδινα, Αλίκη» είπε η Αθηνά. Δε δίνεται σαν δώρο.

 χα-ρί-ζω

χαριτωμένος, χαριτωμένη,
χαριτωμένο επίθετο
(χαριτωμένοι, χαριτωμένες,
χαριτωμένα)

☒ Χαριτωμένο λέμε κάποιον

χαριτωμένος-----χαρταετός

που είναι όμορφος και κομψός,
που έχει χάρη. Η Αλίκη είναι
μία χαριτωμένη κοπέλα. Έχει
όμορφο πρόσωπο και καλούς
τρόπους. **χάρη**
 χα-ρι-τω-μέ-νος

χαρούμενος, χαρούμενη,
χαρούμενο μετοχή
(χαρούμενοι, χαρούμενες,
χαρούμενα) **χαίρομαι**

χαρταετός [ο] ουσιαστικό
(χαρταετοί)

 Ο χαρταετός είναι μία ελα-
φριά κατασκευή από χαρτί ή
πλαστικό με ξυλόβεργες και μία
μακριά χάρτινη ουρά.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαρταετός-----χάρτης

Είναι δεμένος μ' ένα μακρύ σκοινί. Όταν έχει ελαφρό αεράκι, ο χαρταετός σηκώνεται ψηλά στον ουρανό. **Χαρταετό** πετάμε συνήθως την Καθαρή Δευτέρα. 🎵 χαρ-τα-ε-τός

χαρτζιλίκι [το] ουσιαστικό (χαρτζιλίκια)

☑ Το χαρτζιλίκι είναι τα χρήματα που δίνουμε σαν δώρο σε κάποιον πού δε δουλεύει για ν' αγοράσει κάτι φαγώσιμο ή ό,τι άλλο χρειάζεται. 🎵 χαρ-τζι-λί-κι

χάρτης [ο] ουσιαστικό (χάρτες)

☑ Ο χάρτης είναι ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί. Πάνω του είναι

χάρτης-----χαρτί

σχεδιασμένος ο τόπος σου, η χώρα σου ή ολόκληρος ο κόσμος.

 Στην τάξη του Κώστα υπάρχει ένας χάρτης της Ελλάδας.

 χάρ-της 'ο χάρτης της Ελλάδας'

χαρτί [το] ουσιαστικό (χαρτιά)

 Από χαρτί είναι φτιαγμένα τα βιβλία και τα τετράδιά μας. Το χαρτί γίνεται από ξύλο.

 Χαρτί λέμε κι ένα κομμάτι ή φύλλο χαρτιού.

 Η Αθηνά έψαχνε ένα χαρτί για να γράψει το τηλέφωνο της Ελένης.

 Το βράδυ της Πρωτοχρονιάς

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

-χαρτί-----χαρτόνι

όλη η οικογένεια παίζει χαρτιά για το καλό του καινούριου χρόνου. Παίζει ένα τυχερό παιχνίδι με την τράπουλα.

♦ Τις Αποκριές φοράμε χάρτινα καπέλα. Φυσάμε τη μύτη μας σε χαρτομάντιλα. Το ευρώ εκτός από τα κέρματα έχει και χαρτονομίσματα. Χαρτικά λέμε τα αντικείμενα που είναι φτιαγμένα από χαρτί. 🎵 χαρ-τί

χαρτόνι [το] ουσιαστικό (χαρτόνια)

☑ Το χαρτόνι είναι χοντρό και σκληρό χαρτί. Μ' αυτό φτιάχνουμε κουτιά. 🎵 χαρ-τό-νι

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.